

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/25869 6k-117
7/25873 6k-117
7/25874 6k-117
7/29898 6k-169

KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 15/09/2020
Sayı: -120.07-E.0000070939
PATARA

Sayı : 72416558-610-E.680265

14.09.2020

Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : a) 05.03.2020 tarihli ve 628471 sayılı yazınız.
b) 04.06.2020 tarihli ve 657479 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek : Liste ve Cevaplar (8 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Cumhuriyet Bulvarı No:4 B Blok 06050 Ulus Altındağ / ANKARA
Telefon No: (312) 470 80 00 Belge Geçer No: (312) 470 51 30
<http://www.ktb.gov.tr> <http://sgb.ktb.gov.tr> soruonergeleri@ktb.gov.tr

Bilgi için: Saime ERTAŞ
Sosyolog
Telefon No: (312) 470 50 06

**VAN MİLLETVEKİLİ SAYIN MUAZZEZ ORHAN'IN 7/25874 ESAS SAYILI SORU
ÖNERGELERİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Bakanlığımız (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu)'ca;

Türkiye'de kaç farklı ana dili olduğu konusunda Türk Dil Kurumunca yürütülmüş bir çalışma bulunmamaktadır. Ancak Prof. Dr. Ahmet BURAN ve Berna YÜKSEL ÇAK tarafından hazırlanan *Türkiye'de Diller ve Etnik Gruplar* (2012) adlı kitapta yer alan ve 1965 nüfus sayımı esas alınarak verilen bilgilere göre Türkiye'de 31 farklı ana dili konuşuru bulunmaktadır. Bu diller şunlardır: Türkçe, Abazaca, Acemce, Almanca, Arapça, Arnavutça, Boşnakça, Bulgarca, Çekçe, Çerkezce, Ermenice, Flamanca, Fransızca, Gürcüce, Hırvatça, İngilizce, İspanyolca, İsveççe, İtalyanca, Kırdasça, Kırmancı, Kürtçe, Lazca, Lehçe, Pomakça, Romence, Rumca, Rusça, Sırpça, Yahudice, Zazaca. Bunlarla beraber 1965 nüfus sayımı verilerinde yer almamakla beraber Romanca, Süryanice ve Hemşincenin de bu diller arasında sayılması gerekliliği adı geçen eserde belirtilmektedir.

Türkiye'de yok olma tehlikesi altında bulunan diller konusunda kaynaklardaki bilgiler farklılık göstermektedir. Ancak genel olarak Türkiye'de konuşur sayısı 100.000'in altında bulunan diller şunlardır: Abazaca, Arnavutça, Boşnakça, Domari ve Romani, Gürcüce, Hemşince, Kazakça, Kırgızca, Kırım Türkçesi, Kumukça, Ladino, Lazca, Osetçe, Özbekçe, Rumca, Süryanice, Uygurca.

Tehlike altında bulunan dillerin yok olup olmaması konusu, doğrudan bu dillerin konuşur sayısına bağlı bir durumdur. Bununla beraber bu dillerin kayıt altına alınması, söz varlığının derlenmesi ve sözlüklerinin yapılması bilimsel yolla alınabilecek tedbirler arasında sayılabilir.

Türkiye'de konuşur sayısı 100.000'in altında bulunan dillerden bazıları ile ilgili olarak Türk Dil Kurumunca yayımlanmış sözlükler bulunmaktadır:

- 📖 **Boşnakça-Türkçe Sözlük**, Şakir Bayhan, TDK, 2018.
- 📖 **Gürcüce-Türkçe Sözlük**, İbrahim Arısoy, TDK, 2010.
- 📖 **Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Sözlüğü**, Kenan Koç vd., TDK, 2019.
- 📖 **Kırım Tatar Türkçesi-Türkiye Türkçesi-Rusça Sözlük**, Nariman Seyityahya, TDK, 2018.
- 📖 **Kumuk Türkçesi Sözlüğü**, Çetin Pekacar vd., TDK, 2011.
- 📖 **Türkçe-Özbekçe Sözlük**, Nasiba Yusupova, TDK, 2018.
- 📖 **Türkçe-Tatarca Sözlük**, Rifkat Ehmetyanov vd., TDK, 2014.
- 📖 **Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü**, Emir Necipoviç, TDK, 2013.

Türkiye'deki konuşur sayısı 100.000'in üstünde olan diğer dillerle ilgili ise Türk Dil Kurumunca yayımlanmış şu sözlükler bulunmaktadır:

- 📖 **Almanca-Türkçe Sözlük**, Yaşar Önen vd., TDK, 1993.
- 📖 **Arapça-Türkçe Büyük Lügat**, Hüseyin Atay ve Mustafa Atay, 1964-1981: TDK tarafından yeniden baskıya hazırlanıyor.
- 📖 **Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü**, Seyfettin Altaylı, TDK, 2018
- 📖 **Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük**, Tahsin Saraç, TDK, 1976.
- 📖 **İngilizce-Türkçe Sözlük**, Hamit Atalay, TDK, 1999.
- 📖 **Kürtçe-Türkçe Türkçe-Kürtçe Sözlük**, Fevzi Karademir vd., TDK, 2014.
- 📖 **Türkçe-Bulgarca Sözlük**, Zeynep Zafer, TDK, 2018.
- 📖 **Türkçe-Makedonca Sözlük**, Melahat Pars, TDK, 2019.
- 📖 **Türkçe-Sırpça Sözlük**, Slavoljub Dindic vd., TDK, 1997.
- 📖 **Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük**, Marija Dindic, TDK, 2014.

Öte yandan Türk Dil Kurumu dışında da Türkiye'de konuşur sayısı 100.000'in altında bulunan dillerle ilgili yayımlanmış çalışmalar mevcuttur:

- 📖 **Abazaca-Türkçe Sözlük**, İrfan Okuyucu, 2020.
- 📖 **Kırgızca-Türkçe Sözlük**, Ekrem Arıkoğlu vd., 2018.
- 📖 **Ladino-Türkçe Sözlük**, Klara Perahya, 2000.
- 📖 **Lazca-Türkçe Sözlük**, Hasan Uzunhasanoğlu vd., 1999.
- 📖 **Romanes-Türkçe Sözlük**, Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu, 2016.
- 📖 **Romeika-Türkçe Sözlük**, Vahit Tursun, 2019.
- 📖 **Süryanice-Türkçe Sözlük**, Aziz Bulut, 1996.
- 📖 **Türkçe-Abazaca-Abhazca Mini Sözlük**, Kafkas Dernekleri Federasyonu.
- 📖 **Türkçe-Arnavutça Sözlük**, Niyazi Sulça, 1994.
- 📖 **Türkçe-Arnavutça-Boşnakça-Pomakça Sözlük**, Mustafa Kahramanyol, 2002.

Türkiye'de farklı ana dillerinde yayımlanan dergi ve gazete sayısı ile ilgili olarak herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Türk Dil Kurumunun genel yayın dili Türkçedir, dolayısıyla bu kapsamda harcanan bir bütçe söz konusu değildir.

Türkiye'de konuşulan hangi dillerde, lisans veya yüksek lisans eğitimi verilmekte olduğu,

Kamu hizmetlerinin hangi farklı dillerde sunulduğu ve Türkçe bilmeyen yurttaşlara kamu hizmetleri sunumunun nasıl sağlandığı,

Ana dilinde kamu hizmeti sunulmadığı için hak kaybına uğrayan yurttaşların sayısı ve mağduriyetlerinin tespit ve tazmini,

Kürtçe dışında herhangi bir dili konuşamayan yurttaşlara kamu hizmetlerinin nasıl verildiği, hangi hizmetlerde tercüman hizmeti sunulduğu, tercüman giderlerinin yurttaşlara maliyet olarak yansıtılıp yansıtılmadığı hususları Bakanlığımız Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu'nun görev alanına girmemektedir.

